

Wetgevingsoverleg

Cultuur

Inbreng Interprovinciaal Overleg en Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Op maandag 11 november 2024 vindt het wetgevingsoverleg Cultuur plaats. Vanuit de provincies en gemeenten vragen wij aandacht voor het toegankelijk houden van cultuur voor alle inwoners.

Meer samenwerking, minder stapelkorting en aanpak monumenten

Provincies en gemeenten zien de maatschappelijke waarde van cultuur en vinden dat kunst en cultuur voor alle inwoners in elke regio toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk moet zijn. Om ervoor te zorgen dat overal een stevige lokale en regionale culturele infrastructuur ontstaat of blijft, is het noodzakelijk dat het Rijk, provincies en gemeenten samen de verantwoordelijkheid nemen voor de culturele sector als geheel. Alleen op die manier zorgen we ervoor dat iedereen toegang heeft en houdt tot de prachtige cultuur die ons land rijk is.

Met het oog op het Wetgevingsoverleg cultuur van 11 november 2024 willen we namens de provincies en gemeenten drie punten naar voren brengen:

- Gestructureerd overleg tussen kabinet en medeoverheden over cultuur
- Het tegengaan van de stapeling van lastenverzwaring voor de cultuursector
- Een landelijke regeling voor een gestructureerde aanpak van grote monumenten

Samenwerking overheden

In het regeerprogramma geeft het kabinet aan over negen onderwerpen bestuurlijke afspraken met medeoverheden als provincies en gemeenten te willen maken. Op die manier is de beste aanpak te organiseren voor de opgaven waar ons land voor staat.

Cultuur willen we graag toevoegen aan het rijtje onderwerpen waar dergelijke afspraken tussen overheden voor nodig zijn. Bij de samenwerking is het essentieel dat we taken en verantwoordelijkheden helder omschrijven en dat taken en middelen in balans zijn. De samenwerking tussen Rijk, provincies en gemeenten zien we nu al bij de nieuwe Wsob, het bibliotheekconvenant 2024-2027, de cultuurconvenanten 2025-2028 en in de bestuurlijke afspraken cultuurbeoefening en willen we graag gestructureerd vormgeven.

We zijn verheugd dat er door dit kabinet aanvullende middelen zijn vrijgemaakt om de hiaten die dreigden te vallen in de keten van culturele talentontwikkeling te repareren. Maar de adviezen voor de culturele basisinfrastructuur en de besluiten van de rijksfondsen in de periode 2025-2028 schetsen desondanks het beeld van een stelsel dat is vastgelopen. Onze oproep tot samenwerking tussen de overheden, geldt daarmee niet alleen voor de korte termijn, maar juist ook voor de toekomst.

De provincies en gemeenten vinden dat de Raad voor Cultuur in het advies 'Toegang tot cultuur, op weg naar een nieuw bestel 2029' waardevolle aanbevelingen doet voor de herinrichting van het landelijke cultuurbestel. We onderschrijven van harte de aanbeveling om als overheden gezamenlijk op te trekken richting een nieuw cultuurbestel. We zijn positief over het feit dat het

Rijk de basisinfrastructuur ontziet bij de generieke korting op cultuur. Gemeenten en provincies zijn gezamenlijk de grootste subsidieverstrekker van het culturele stelsel. Met het Rijk erbij kunnen we samen meer als één overheid optrekken.

Wij vragen:

- *Houd vaart in het proces om te komen tot vernieuwing van het cultuurstelsel.*
- *Stuur aan op interbestuurlijke samenwerking tussen Rijk, provincies en gemeenten om vorm te geven aan de aanbeveling om te komen tot nieuwe afspraken over taakverdeling en afstemming tussen overheden.*

Stapelkorting voor cultuursector

De bijdrage die de cultuursector levert aan de economie is groot. De kunst- en cultuursector draagt direct € 5,5 miljard bij aan het Bruto Binnenlands Product (BBP) en biedt, samen met de creatieve industrie, werk aan 392.000 mensen. De opeenstapeling van aangekondigde fiscale maatregelen, in samenspel met de generieke korting op subsidies, zet dit onder druk. Mede door de kortingen op het Gemeente- en Provinciefonds is dit niet door lagere overheden op te vangen.

Dit leidt onherroepelijk tot een verschraving van het culturele aanbod en raakt iedere Nederlander, jong en oud, die actief kunst beoefent of van kunst geniet als publiek.

Tot de maatregelen die de cultuursector direct raakt, behoort de afschaffing van het lage btw-tarief voor culturele goederen en diensten. Dit heeft effect op private inkomsten van culturele instellingen die ook een lokale en regionale functie bekleden, van bibliotheken tot podia en musea. Hiermee dreigt de aandacht voor en toegang tot cultuur, erfgoed, kranten, tijdschriften, bibliotheken en boeken in het gedrang te komen voor mensen met de laagste inkomens. Ook bezuinigingen op School en Omgeving beperken de toegang tot cultuur voor lagere inkomens. Daarnaast hebben de aangekondigde verhoging van de kansspelbelasting en de beperking van de giftenaftrek [grote impact](#) op de bijdrage die particulieren en sponsors aan cultuur kunnen leveren en daarmee op de cultuursector in zijn geheel.

Wij vragen:

- *Heroverweeg de btw-verhoging voor culturele goederen om de toegang tot cultuur laagdrempelig te houden.*
- *Heroverweeg de verhoging van de kansspelbelasting en de beperking van de giftenaftrek.*

Financieringsprogramma grote monumenten

Veel meer monumenten dan gewenst zijn aan onderhoud toe. Dit geldt ook voor beeldbepalende monumenten als Prinsenhof in Delft, het kloosterdorp Steyl, het stadhuis in Middelburg, Blijdorp in Rotterdam en het Unesco werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid. Daarin moeten we structureel investeren. Toch moeten deze grote monumenten het vaak hebben van incidentele noodgrepen om restauraties en onderhoud mogelijk te maken.

Er is een duurzame en lange termijn oplossing nodig. Dit kan bijvoorbeeld door een financieringsprogramma voor grote restauratieopgaven. Hiermee kunnen we samen uitzonderlijke restauratiebehoeften aanpakken die nu geen geld krijgen uit reguliere subsidieregelingen.

Wij vragen:

- *Blijvende inzet en investeringen van het Rijk voor rijksmonumenten, zodat deze goed onderhouden kunnen blijven en hun staat behouden blijft.*
- *Een structurele oplossing voor financiering van grote restauratieprojecten. De recente inventarisatie toont aan dat langdurige financiering nodig is. De huidige regeling schiet tekort.*